

ŠESTNÁCTÝ ODBORNÝ SEMINÁŘ MERCATA LES

Po dvouleté pauze pořádala společnost MERCATA LES s.r.o. tradiční, již 16. odborný seminář, který se konal 21. února v kongresovém centru hotelu Atom v Třebíči. Zhruba 160 lesníků si přijelo poslechnout řadu přednášek na současná témata, ale u příležitosti tohoto společenského setkání také prodiskutovat problémy našeho oboru nebo si vyměnit zkušenosti. Hlavním tématem semináře byla pěstební a ochranná opatření, která budou nutná pro úspěšné řešení dopadů kůrovcové kalamity, zejména obnovu kalamitních holin a vytvoření stabilních a odolných porostů pro měnící se podmínky.

AKTUÁLNÍ ZHODNOCENÍ KALAMITNÍ SITUACE V ČR

Po úvodním slovu ředitele společnosti MERCATA LES Františka Polívky zahájil přednášky Jan Příhoda, šéfredaktor časopisu Lesnická práce, který shrnul dosavadní dopady kůrovcové kalamity a provedená opatření. Průběh kalamity ilustroval na časosběrných snímcích a na grafech. Poznamenal, že od 90. let až do roku 2015 nepřekročila nahodilá těžba 5 mil. m³ ročně a teprve poté byl pozorován extrémní nárůst. Od roku 2021 je však již patrný určitý pozitivní trend poklesu. Jan Příhoda dále zmínil legislativní a provozní opatření, která přispěla ke zvládnutí kalamitní situace. Jako zásadní faktor, který měl podíl na zpomalení šíření kalamity, vyzdvihl schopnost všech zainteresovaných stran velmi rychle navýšit objemy zpracování nahodilých těžeb a postupně snižovat mezi-

roční objem nezpracovaného kůrovcového dříví.

EKOLOGIE KALAMITNÍCH HOLIN VE VZTAHU K JEJICH ÚSPĚŠNÉ OBNOVĚ

Dalším příspěvkem navázal ředitel Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti Vít Šrámek, který popsal změny poměrů na stanovištích kalamitních holin. Nejdříve zmínil změny v mikroklimatu vycházející z rozdílné distribuce slunečního záření a měnícího se teplotního a vlhkostního režimu na holinách, na něž navazuje riziko problematické obnovy, kterou lze přičíst na vrub zejména narušeným procesům interceptace a transpirace s následným zamokřením lokalit a také vysokým teplotním rozdílem v průběhu dne. Hydrologická a klimatická rizika doplňuje problém

eroze a také environmentální rizika plynoucí ze ztráty sekvestrace uhlíku a ztráty biodiverzity.

Dále se Vít Šrámek věnoval především změnám v bilanci živin na velkoplošných holinách. Kvůli zrychlenému rozkladu nadložní organické vrstvy půdy (humus) hrozí na kalamitních holinách ztráta nebo nedostatek minerálních živin (vápník, draslík, hořčík). Výrazná zásoba živin se nachází také v klestu (asimilační orgány, větve), které zpravidla tvoří 8–15% biomasy porostu. Vít Šrámek proto navrhl, aby bylo dobře zvažováno využití těžebních zbytků při zohlednění ekonomických a technologických kritérií. V úvahu lze například brát kromě kompletního ponechání klestu jejich zpracování bez asimilačních orgánů. Na stanovištích, kde je zvýšené riziko ztráty živin, by mělo být zvažováno štěpkování a ponechání těžebních zbytků, využití biologické meliorace pomocí hlouběji

kořenících dřevin, přípravných porostů nebo dvoufázové obnovy, případně i chemická meliorace.

VOLBA DRUHOVÉ SKLADBY PŘI OBNOVĚ KALAMITNÍCH HOLIN

Dušan Kacálek z VÚLHM se ve své prezentaci zabýval melioračními a zpevňujícími dřevinami a jejich vlivem na pozdější vývoj porostu založeného na kalamitní holině. Popsal projekt VÚLHM ve spolu-

práci s ÚHUL, ve kterém se zabývali kategorizací těchto dřevin: „Uvědomili jsme si, že různé druhy dřevin mají odlišnou účinnost, jak meliorační, tak i zpevňující. Někdy obě funkce fungují spolu, někdy jdou proti sobě. A uvědomili jsme si, že na různých stanovištích můžeme odlišit účinnost. Některé dřeviny jsou s vysokým potenciálem, s dobrou funkcí. A jiné dřeviny nám danou funkci plní dostatečně.“ Meliorační funkci jednotlivých dřevin popisovali např. formou porovnání akumulace a rozpadu opadu a zisku živin z něj.

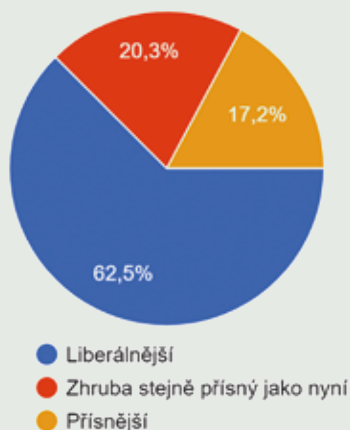
stihli výchovu udělat, potom nenecháváme do stejné kategorie posunout další porost. Měli bychom se věnovat přednostně nejmladším porostům. Víme, co se stane, když výchovu zanedbáme u základních dřevin. Ve smrku se jedná o zásadní snížení stability budoucího porostu. Další efekty jsou samozřejmě také důležité, ale k čemu mi bude plnokmenný porost, který se rozláme sněhem anebo vyvrátí větrem.“ U borovice poznamenal, že se předpokládalo, že by výchova nemusela mít zásadní vliv na stabilitu, a může se tak ponechat v hustším zápoji. Ovšem na zkušebních plochách se např. po sněhové kalamitě v Polabí v roce 2010 ukázalo, že mírnější zásah má na stabilitu porostů pozitivní vliv.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ K NOVELIZACI LESNÍHO ZÁKONA

Během semináře měli účastníci možnost anonymně vyplnit dotazník Lesnické práce o novelizaci lesního zákona. Celkem odpovědělo 64 respondentů.

Graf 1: Mělo by v co nejkratší době dojít k novelizaci lesního zákona?

Graf 2: Z hlediska míry regulace by měl být novelizovaný lesní zákon: liberálnější / zhruba stejně přísný jako nyní / přísnější.

OBNOVNÍ POSTUPY NA KALAMITNÍCH HOLINÁCH

Príspevek o různých postupech obnovy kalamitních ploch včetně kombinovaných přednesl Jan Leugner z VÚLHM. Jako základní doporučení pro obnovu smíšených porostů na rozsáhlých holinách uvedl, že minimem by měly být tři dřeviny ve významném zastoupení. Čtyřmi základními postupy, které lze v různé míře kombinovat při obnově kalamitních holin, jsou přímá výsadba, postupná výsadba, dvoufázová obnova s první převážně přirozenou fází a dvoufázová obnova s první převážně umělou fází.

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ V NÁSLEDNÝCH POROSTECH

Jiří Novák z VÚLHM se zaměřil na provádění výchovných opatření nejen v porostech vzniklých na kalamitních holinách. Připomněl, jaké jsou cíle výchovy, ať už jde o porosty přípravné nebo cílové, a že zaměření výchovy může být nejen podle objemu a kvality cílových stromů, ale i z hlediska stability porostu, změny jeho skladby a struktury nebo změny hospodářského způsobu.

Výchova musí respektovat ekologické vlastnosti dřevin, kdy záleží např. na jejich světlo milnosti či schopnosti reagovat na uvolnění. Na příkladech různých dřevin Jiří Novák vyzdvihl význam včasné zahájené výchovy a popsal, jaké efekty může mít její zanedbání: „Posouváme stále dál, kdy budeme dělat výchovu. Mělo by platit, že z úkolů výchovy bychom neměli opomíjet právě nejmladší porosty. Jestli nám uteče porost, který je už dnes z hlediska výchovy opožděný, nebo jsme v něm ne-

POVOLENÉ PŘÍPRAVKY NA OCHRANU ROSTLIN 2023

Petr Zahradník z VÚLHM shrnul výrazné změny v povolování přípravků na ochranu rostlin v posledních letech. Na povolování registrovaných přípravků má vliv evropská legislativa a směrnice, které je třeba zapracovat do národní legislativy. Národní legislativou je zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, jehož aktuální znění vstoupilo v platnost na začátku minulého roku.

Dále zmínil několik účinných látek, jejichž platnost skončila, jako např. alfa-cypermethrin obsažený v insekticidních sítích, nebo se o ní má rozhodovat jako v případě glyfosátů v herbicidech. Nakonec dodal, že probíhají práce na novém seznamu povolených přípravků pro lesní hospodářství, který by měl být hotový v průběhu března.

A CO ŠKODY ZVĚŘÍ? POHLED PRAKTIKA Z HLEDISKA DOMÁCÍHO A ZAHRANIČNÍHO

Večerní blok přednášek zakončil Petr Ziegrosser povídkám o svých zkušenostech z lovů zvěře a cest v zahraničí i z domova z obor, kde působil. Zábavnou formou nastínil, jaký je přístup k chovu a lovu zvěře nejen v okolních evropských státech, ale i např. v Rusku nebo na Ukrajině, a jak v různých částech světa řeší škody zvěří na lesích.

František Viktorin